

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

Č.j.

Spolková republika Německo	Mgr. Jana Adamcová, Mgr. Naďa Machková Prajzová, Ph.D.	30.7.2018 – 1.8.2018
<i>Navštívený stát</i>	<i>Jméno a příjmení pracovníka</i>	<i>Termín uskutečnění cesty</i>

1. Jména a příjmení spolucestujících:

Mgr. Jana Adamcová, Mgr. Naďa Machková Prajzová, Ph.D.

2. Účel cesty:

Účelem cesty byly konzultace k tvorbě a implementaci politiky kulturních a kreativních průmyslů v rámci projektu *Tvůrba strategie podpory a rozvoje KKP*, a to na národní úrovni i na úrovni hlavního města Berlín.

3. Zpráva o průběhu a výsledcích cesty:

Výsledky jednání, hodnocení akce, poznatky, postřehy a doporučení pro další jednání nebo účast, výsledky paralelních jednání, důvody případného prodloužení pobytu apod.

Cesta byla naplánována s cílem absolvovat několik konzultací a návštěv kreativních míst.

První konzultace proběhla se zástupcem hlavního města Berlín panem Jensem Thomasem, který je expertem speciální městem/krajem zřízené instituce CCB - Contact (je to obdobné jako v hl.m Praze, kde se kloubí kompetence města a regionu). Pan Thomas představil roli a cíle CCB – Contactu, které je poradenským centrem pro podporu kultury a rozvoj kreativních průmyslů. Centrum má zhruba 150 zaměstnanců a roční rozpočet 2,5 mil. €. V letech 2016-18 jsou financováni z dotací EU. Jejich hlavní činnost se zaměřuje na poradenství v oblasti financování komerčních projektů v oblasti KKP. Dále zprostředkovávají pracovní místa – za minulý rok zprostředkovali 2500 pracovních míst a tuto aktivitu považují proto za velmi úspěšnou. Provozují webový portál a budovu, kde jsou k dispozici kromě kanceláří i prostory pro eventy, zkoušení např. scénického umění a dílny/ateliéry. Jsou financováni jak berlínským Výborem pro kulturu a Evropu, tak Výborem pro hospodářství, energii a podniky. Pro tyto výbory rovněž zajišťují studie, expertízy a poskytují jim doporučení k politikám a financování ve tříletých cyklech. Svoje aktivity a příklady dobré praxe propagují v zahraničí. Předběžně přislíbili účast na rozpravě ke KKP v Praze. Pan Thomas zdůraznil nutnost specifického přístupu ke KKP, kde hranice mezi uměním a komerční složkou je velmi mlhavá. Dále zdůrazni vysokou fluktuaci akterů i projektů, nicméně s tím, že kompetence v lidech zůstává, resp. se zvyšuje, a tedy že dopad do veřejného prostoru se na rozdíl od statistiky zvyšuje,

přestože dochází k tzv. velké úmrtnosti nových firem. Současně jsou rychle zakládány další. Pracovní trh se vyznačuje velkou diverzifikací a na rozdíl od tradičních oborů má velký podíl mikro podniků, různé typy úvazků a často je těžké zahrnout tyto podnikatele do statistik z důvodu nepřekročení hranic pro platbu daní. Nově zvou ke spolupráci i akademickou sféru a rovněž testují nové obchodní modely, související s rozvojem ekonomiky ve vazbě na nejnovější technologie a jejich aplikaci.

<https://www.creative-city-berlin.de/en/>

Druhá konzultace proběhla v Kompetenzzentrum Kultur- und Kreativwirtschaft des Bundes, což je iniciativa spolkové vlády, která vznikla v roce 2007. Samotné centrum bylo založeno v roce 2010 a je provozováno od roku 2016 soukromou firmou u-institut, která vyhrála veřejnou zakázku. Paní Julia Köhn odprezentovala aktivity centra (prezentaci bude k dispozici na sdíleném portálu projektu). Klíčová je, podle paní Köhn, spolupráce mezi německým spolkovým MK a MPO, neboť MK zajišťuje obsahovou část iniciativy, zatímco MPO poskytuje finanční prostředky. Do roku 2016 provozovala toto centrum vláda a k němu navíc i osm regionálních zastoupení. Po pěti letech bylo rozhodnuto z důvodu kompetencí o převodu regionálních center do správy regionů, které je již samy financují. Nicméně metodické vedení a koncepční rozvoj zůstává na úrovni vlády. Paní Köhn, stejně jako pan Thomas, zdůraznila mimořádnou odlišnost KKP od tradičních sektorů. Popsala rozdílnost KKP od start-upů zejména v tom, že jejich hlavním cílem není rychlý růst, ale spíše snaha o vlastní seberealizaci, dlouhodobou udržitelnost a touhu prosadit vlastní myšlenku často s dopadem na řešení celospolečenských nebo komunitních problémů. KKP dále vidí to, co ostatní sekotry nevidí – tedy nová řešení či aplikace řešení v nových oblastech, jinak – nazývají to „what-if-competence“. Na KKP se nedá dále aplikovat tradiční podpora podnikání. KKP mají tudíž složitý přístup k financování a jsou velmi fragmentované. Statistika je pomíjí, neboť 96,6% z nich jsou mikropodniky/OSVČ s výdělkem, který je pod hranicí statistického vykazování. Německá vláda se dívá na KKP jako na podnikatele a snaží se jim vysvětlit, že když budou podnikat, získají nezávislost na veřejných financích, tedy že jejich kreativita nemusí končit tam, kde začíná byznys. Jako klíčovou vidí osvětu o KKP - ideálně přes příběhy a nejlepší projekty, které mají často přesah a dopad do jiných oblastí: ekologie, sociální problematika, veřejný prostor aj., edukaci nejen veřejnosti, aktrérů v oboru, ale i poslanců a politiků. Nově se německá vláda soustředí na cross-sectorální přístup a na popis tvorby hodnoty v KKP. Ta totiž nevzniká v izolované „kreativitě“. Vláda proto iniciovala společné projekty KKP s tradičními byznysy a komunikuje s nimi i prostřednictvím sítě expertů v jednotlivých průmyslových sektorech a workshopů či dalších událostech. Prezентují proto KKP přes nabídku toho, co mohou nabídnout vůči průmyslu. Každoročně jsou nejlepší projekty oceňovány na úrovni vlády a získávají velkou publicitu. Stejně jako město Berlín i vláda přisoupila k intenzivnější spolupráci s akademickou obcí a snaží se vytvořit nový narativ pro tento výjimečný a velmi dynamický sektor. Při prohlídce objektu kompetenčního centra jsme se dostaly také k problematice prezentace KKP vůči politikům, odborníkům, jiným průmyslům i veřejnosti, a to jak v Německu, tak v zahraničí, přičemž klasické veletrhy nepovažují za optimální, naopak navazují komunikaci v tom, jak vytvořit nové způsoby podpory exportu KKP. V této souvislosti rovněž začali jednat s asociací veletrhů v Německu. V Německu na národní úrovni dosud neexistuje vládní strategie, což je vnímáno jako negativum, naopak byl zmíněn příklad Rakouska, které ke strategii uvolnilo i rozpočet ve výši 50 mil. € ročně a postupují velmi systematicky. Ocenili, že i Česká republika jde cestou tvorby strategie rozvoje a tvorby KKP a jsou ochotni nabídnout svou expertízu při její tvorbě.

<https://kreativ-bund.de/>

Obě setkání přinesla velmi přátelské kontakty, zájem o společnou spolupráci, udržování vztahů a pravidelné konzultace při tvorbě nových politik a postupů v KKP.

Další část návštěvy Berlína se odehrávala v terénu, kdy jsme navštívily několik kreativních čtvrtí, a to: Holzmarkt, Moritzplatz a Markthalle 9. Jedná se o nově zřízené veřejné prostory ve Friedrichshainu a Kreuzbergu, kde vznikají tržiště, místa sdílených služeb, zkušebny a ateliéry pro umělce, venkovní galerie, komunitní zahrádky, prostory alternativního stravování, ale také např. mateřské školky. Jedná se o občanské iniciativy, které rozvíjejí veřejný prostor, vytvářejí příležitost pro setkávání a koncentrují KKP v místě. Současně se stávají vyhledávanými turistickými cíli a jsou předvojem budoucího byznys developmentu celých čtvrtí.

V oblasti gastro jsme navštívily městskou farmu Infarm, která je příkladem propojení moderních technologií, gastru, designu a zdravého životního stylu. Farma v městském prostoru produkuje potraviny (saláty, byliny...) bez pesticidů a nabízí je v upravených pokrmech v malé restauraci. Dalším příkladem kultivace veřejného prostoru je využití ruiny kláštera v centru města „Kloster Ruine Berlin“, která slouží pro venkovní expozice, koncerty, prohlídky a eventy. Je to úspěšný příklad, kdy nemovitě kulturní dědictví je využíváno k aktivitám KKP.

Další navštívenou institucí bylo muzeum Urban Nation, které propojuje umění, kreativní projekty a sociální výměnu pod heslem „Connect, create, care“ a ukazuje street kulturu města, která je pro Berlín typická. Toto netradiční muzeum je platformou pro setkávání nových KKP a alternativní scény Berlína. V podtitulu má slogan „Muzeum, které by vůbec nemělo existovat“.

Pro potřeby KA1 - mapování KKP v zahraničí:

- *Jaký je systém řízení KKP v dané zemi / regionu? A) zda se jedná o autonomní řízení – volně řízený model jednotlivých regionů země a centralizovaná úroveň pouze monitoruje metodologii a stávající situaci v jednotlivých regionech*
- *B) Centralizovaná úroveň - národní úrovně / Vertikála státní správa – regionální samospráva – obecní samospráva*

Jak bylo uvedeno výše, Německo řeší problematiku KKP na centrální úrovni, na úrovni spolkové země. V roce 2007 vznikla Iniciativa spolkové vlády ke kulturním a kreatainním průmyslům, KUK. V letech 2011- 2016 se podílela na financování center ve vybraných zemích v rámci podpory rozjezdu a nastartování aktivity. Od roku 2016

si každá země řeší dle své potřeby v rámci svých kompetencí. Jen některé spolkové země mají vlastní kompetenční centra, která si dělají vlastní politiku o ohledem na nastavenou strategii jednotlivých zemí.

S ohledem na uspořádání Německa je to model A) *autonomní řízení – volně řízený model jednotlivých regionů země a centralizovaná úroveň pouze monitoruje metodologii a stávající situaci v jednotlivých regionech.*

Nicméně spolková země vykonává vlastní politiku, nedá se mluvit pouze o monitorinku metodologie. Uděluje ceny, vytváří vlastní platformy a iniciativy.

<https://www.kultur-kreativ-wirtschaft.de/KUK/Navigation/DE/Home/home.html>

- *Jaké mají strategické dokumenty, jaké na centrální a jaké na regionální úrovni*

Spolková republika Německo nemá v současné době žádný strategický dokument na centrální úrovni. Existují dílčí strategie na úrovni jednotlivých zemí. Na tento stav je nahlíženo jako na nevyhovující.

- *Zda a případně jak konkrétně pracují se sběrem dat v oblasti KKP (na EU úrovni existuje, ale pro potřeby ČR nevyhovující)*

System sběru dat je dlouhodobý a propracovaný a probíhá od roku 2009. Data sbírají a zpracovávají Zetrum für Europäische Wirtschaftsforschung Mannheim a Fraunhofer Institut für System – und Innovationsforschung Karlsruhe.

- *Spolupráce – jakým způsobem má daná země nastavenou spolupráci napříč institucemi + odborníky*

Spolupráci a propojování veškerých segmentů zajišťuje Kompetenční centrum, které jsme navštívily. Kompetenční centrum zajišťuje komunikaci na národní úrovni, má tým odborníků a rozsáhlou síť aktérů v oboru.

- *Jak má daná země / region nastaveno financování*

Centrum je financováno z vládní úrovně. Jeho provoz a veškeré aktivity spojené s KKP hradí Kultusministerium a Wirtschaftsministerium des Bundes. Je tedy logicky rozdělná zodpovědnost mezi jak kulturu, tak hospodářství.

Shrnutí:

Vzorem a pro využití v ČR je vhodné vzít si příklad z fungujícího poradenského centra pro KKP pro město Berlin – Creative City Berlin. Jedná se o agenturu efektivně zaměřenou na poskytování poradenství, síťování a prostoru pro kreativce. Současně hrají poradenskou roli pro Berlín v oblasti nastavení politik a strategického rozhodování. Také Kompetenční centrum na státní úrovni, které je zodpovědné za národní politiku je vhodné následování. Oba modely budou využívány jako argumentace a jako vzorové příklady pro návrhovou část Strategie. Sběr dat je nastaven systémově a spolupracuje na něm přední výzkumná organizace v Německu, Fraunhofer Institut. Pro podporu komunikace je využívána soutěž o nejlepší počín v oboru KKP, která má velkou mediální podporu.

4. Seznam příloh:

Ke zprávě se jako příloha přikládají veškeré projednané nebo schválené či podepsané dokumenty, dohody a doporučení, písemně vyhotovené závěry z jednání, texty vlastních příspěvků a vystoupení a další materiály získané v průběhu cesty. Rozsáhlé materiály se nepřikládají. Předkladatel zprávy pouze uvede u koho jsou uloženy.

datum

podpis

Zpracoval:

Oběh

1. vedoucí SOEU

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO
KULTURY

2. ředitel OMV
3. referent OMV